

İnsanlar hekimden ne bekler?

İnsanların hekimlerden hep bekledikleri nedir? Hekimlik mesleği, insanlık tarihinin bunca uzun bölümünde nasıl var oldu? Bir sınıf ve alt kültür olarak hekimler eksikliklerinden dolayı sürekli eleştirilmişlerdir. Montaigne, Moliere ve Shaw, hekimlere ve tıba günümüzün muhaliflerinden daha az saygı duyuyorlardı. Yirmi birinci yüzyılın ve daha önceki yüzyılların hekimleriyle, onların ataları olan Şamanların hastaları, hekim çağırduklarında ne umuyorlardı? Büyük veba salgınlarında, şehrin sokaklarında ölülerin gömülme üzere toplandığı günlerde hekimin işlevi neydi? Yaygın ve ölümcül enfeksiyon hastalıklarının varlığını acısını bile hafifletemeyeceği bir hastaya çağırılan hekim ne yapıyordu?

Camus'un Veba romanında Oran kentinde Dr. Rieux'un Veba ile mücadelesi tıp tarihi boyunca hekimin hastalıklarla ve ölüme mücadelesinin güzel bir örneği değil midir? Dürüstlük, her ne koşulda olursa olsun işini en iyi yapma konusunda gösterilen insanüstü gayret, sorumluluk, fedakârlık... Bugün de hekimden beklenenler bunlar değil midir?

Evet, gerçekten de felaketler ortak bir şeydir, ancak başa geldiğinde inanmakta güçlük çekilir. Dünyada savaşlar kadar veba salgınları da meydana gelmiştir ve bu salgınlar da tıpkı savaşlar gibi insanları hazırlıksız yakalamıştır. Bir savaş patlak verdiğinde insanlar: "uzun sürmez bu, çok aptalca" derler, kuşkusuz savaşlar aptalcadır ancak bu onun uzun sürmesini engellemez. Felaket insana yakışmaz, onun için gerçeküstüdür, gelip geçecek kötü bir rüya olarak algılanır ancak her zaman da geçip gitmez... Romanda Dr. Rieux, hekim penceresinden henüz vebanın değişikliği uğratmadığı kentine bakarken ismini henüz ağzına alabildiği hastalıkla ilgili, bildiklerini kafasında toplamaya çalışır. Belleğinde sayılar uçuşur, tarihin gördüğü 30 kadar vebanın yaklaşık 100 milyon kişinin ölümlüyle sonuçlandığını aklından geçirir.

Veba aslında evrendeki kötülüklerin simgesidir. Romanın kahramanlarından rahip Paneloux vebayı insanların işlediği günahların bedeli olarak görmektedir. Oysa Dr. Rieux, bu hastalık karşısında boyun eğmeyi değil, mücadeleyi seçmiştir. Rieux Tanrı'ya inanmayan ama insanlara yardım eden bir doktordur. O ateist ahlağın ve hümanizmin temsilcisidir.

Bugün bilimsel tıp eskisine göre daha çok eleştiriliyor ve başta hekimler olmak üzere sağlık çalışanlarına yönelik olumsuz duyular toplumda hızla yaygınlaşıyor. Peki, bu durumda yapılması gereken nedir? İş tıp fakültesi

"MEDICINA SONOR PHILOSOPHIAE" Tıp Felsefenin Sesidir (Tettullian)

Sevgili okurlar, Sağlık Sesi web ortamından Sağlık Sesi Gazetesi'ne geçiş yaptık hep birlikte... Gazetemizin bu ilk sayısında hepinize yeniden merhaba! Bana ayrılan köşede, sizlerle uzmanlık alanımı ilgilendiren konularda görüşlerimi, duyu ve düşüncelerimi paylaşmak; sadece tıp tarihi ve tıp etiği ile değil, aynı zamanda daha geniş bir perspektiften biyoetik ile ilgili konularda da görüş alışverişinde bulunabilmeyi umut ediyorum.

ki kimliğinin nasıl biçimlendiğini görerek, kendi rolünü daha gerçekçi ve geniş açıdan algılayarak, tıbbi değerlendirebilmelidir. Hastalık bir süreçtir ve bu süreçte "sorun çözme" yöntemlerinin nasıl kullanıldığı, metodolojik düşünme yeteneğinin varlığı önemlidir.

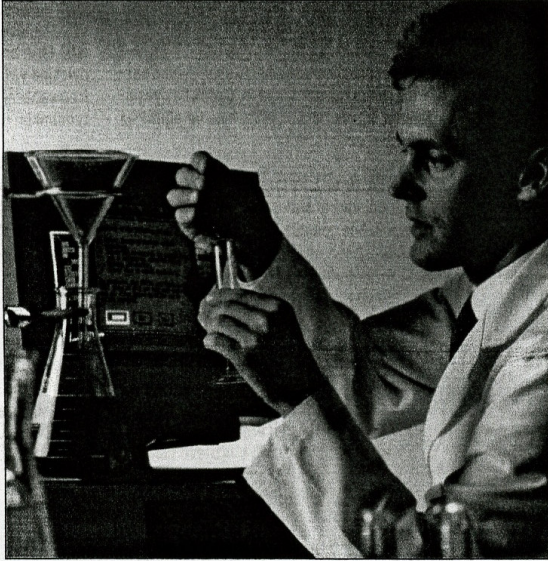
Tıp fakültesinden mezun olan her heki-

ne dayanması kaçınılmazdır, çünkü özel bir eğitim gerektiren tıp bilgisine sahip olmayan hasta ya da daha genel olarak toplum, hekimden hem bu bilgiye sahip olmasını, hem de onu iyileştirici olarak olumlu yönde kullanmasını beklemektedir. Günümüzde, hastanın hekim güvenmesinin dayanağı, onun kendisi için tek başına en iyi olanı yapacak kişi olmasından çok, kendisi ile ilgili en uygun kararı vermesini sağlayacak bilgili ve seçme şansını ona sağlamakla ve uygulamakla yükümlü kişi olmasıdır.

Hekimler diğer meslek grupları ile karşılaştığında daha uzun süren, zor bir eğitimden geçerler. Mesleklerini dikkatli ve yüksek düzeyde ustalıkla uygulayacak biçimde eğitilirler. Öğrencilikleri ve asistanlıkları sırasında hatasız uygulama yapılması gerektiği şeklinde eğitilirler. Hem tanı hem de tedavide "kusursuzluk" üzerinde çok dururlar. Hastanelerdeki günlük işlerde mesaj açıktır: hataya yer yoktur. Hekimlerden hatasız çalışmaları beklenir, onlar da bunu "yanılmaz olmak" gerektiği şeklinde yorumlarlar. Yüksek standartlardan oluşan bir norm geliştirilmesi kuşkusuz

çok iyidir, ancak hekim kimliğinin şekillenmesinde bazı olumsuzluklar da beraberinde getirir ve kimi zaman hekimin tüm yaşamını etkileyen kimi olumsuz hekim tutumlarının yerleşmesine yol açar. Hoşgörüsüzlük, narsizm, mükemmeliyetçilik, iletişim kurma konusunda bercekersizlik bunların bazılarıdır. Bu nedenle "hata" yapmanın, hatadan kaçınmanın en iyi yollarından birisi olduğu öğrenciyi aktarılmalı, hatasıyla yüzleşen ve hatayı en aza indirmenin yollarını arayan, paylaşmayı ve uzlaşmacı hekim olma motivasyonunun sağlanması ve desteklenmesi önemlidir.

Doç. Dr. Nüket Ömek Büken
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Deontoloji-Tıp Etiği ve Tarihi AD
buken@hacettepe.edu.tr

BAŞTARAFI 1. SAYFADA

Kongrelere harcanan para dudak uçuklatıyor...

İşte kongrelere harcanan para konusunda Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi 7. Psikiyatri Klinik Şefi Doç. Cem İlnem'in söyledikleri...

"Maliyet hesapları, en çok katılmı sağlanan ulusal kongrelerden örnekler verecek olursak:

1-Ulusal Psikiyatri Kongresi (2007)

Yaklaşık maliyeti 2.750.000 YTL
■ 1200 katılımlı yarısı için sadece kayıt parası harcağı ise 600 x 250 YTL = 150.000 YTL
■ Geri kalan 600 kişi için: 600x (245 Euro/gece konaklama+kayıt+ yoll) = 2.400.000 YTL
■ Stant ücretleri: (500 YTL / metrekaşe) en az 200.000 YTL (Su pınarıdan, kahve köşesine kadar hepsi dolarla kiralanmaktadır)

2-Bahar Sempozyumu (2007)

Yaklaşık maliyeti 750.000 YTL
■ 570 kişi x [600 Euro (kayıt + konaklama)+yoll]= 750.000 YTL

3-Gazi Psikiyatri Günleri için de yaklaşık 750.000 YTL maliyet tahmin edilebilir. Sadece bu 3 ulusal kongrenin toplam maliyeti 4.250.000 YTL'dir.

Yurt dışı kongrelere gelince; bunları en önemlileri sayalım:
1-APA ya katılm ortalama 150-200 kişi x 6000 Dolar kişi başı maliyeti ile toplam 1.500.000 YTL

2- ECNP'ye katılm ortalama 400-500 kişi x 3000 Dolar kişi başı maliyeti ile toplam 1.800.000 YTL

3- WPA için de yaklaşık 150-200 kişi katılm x 6000 Dolar kişi başı maliyeti ile toplam 1.500.000 YTL

Yalnızca en çok bilinen bu 3 yurt dışı ile 3 yurt dışı kongrenin toplam maliyeti görüldüğü gibi yaklaşık 9 milyon YTL'dir.

Bu rakama neredeyse her hafta düzenlenen 5 yıldızlı otellerdeki ilaç, tatlım yemekleri, hafta sonları Bolu, Safranbolu vb. yerlerde asistan eğitimleri ve ilaç tatlım konaklamaları, ilaç fabrikası inceleme gezileri ile yurtdışındaki orta veya düşük maliyetli diğer kongreler ve fabrika tatlım gezileri de eklennince toplam yıllık kongre maliyeti için en az 15 milyon YTL gibi büyük bir rakama ulaşılmaktadır.

Gerçek rakamlar ticari ve malî sır gibi saklandıktan basit hesaplamalar ile ancak bu sayılara ulaşabilmekteyiz. Sadece bir yıllık gerçek kongre maliyeti 20 belki de 30 milyon YTL'nin üzerindedir.

Peki bu maliyet neden bu kadar önemlidir?

Psikiyatriye ayrılan toplam yatak sayısı:
■ 5,2 milyon nüfuslu Finlandiya'da 10.600,
■ 58 milyon nüfuslu İtalya'da 29.426,
■ 60 milyon nüfuslu İngiltere'de 38.800,
■ 82 milyon nüfuslu Almanya'da 54.088'dir.

Oysa 73 milyon nüfuslu ülkemizde bu sayı sadece 6000'dir (Bu sayılara bakım yatakları ve adli psikiyatri yatakları da dahil dir.)...

Yatak işgal oranlarına bakıldığında toplam yükün çok büyük bölümünü üstlendikleri anlaşılır. Sağlık ve Sinir Hastalıkları Hastanelerine gelince:
1-Manisa RSSH: 1925 'de 50 yataklı

%100'den fazla artırdığı halde, zaten gelişmiş ülkelerin çok çok gerisinde olan yatak sayımız 37 yılda sadece %20 kadar artmıştır.

Şimdi, nüfusumuza göre bu kadar yetersiz durumdaki yatak sayımıza bakınca: Ege ve Akdenizimiz beş yıldız ve üzerindeki lüks sahil otellerinde veya ABD, Avrupa ülkeleri, Japonya vb. ülkelerde cebimizden 5 Yenicuruk çıkmadan kongrelere katılmayı, vicdanlarda sorgulamak gerekiyor.

Zira serviste yatak sayısından fazla hasta var iken, bu durumu açıklama çabamız dinlemek bile istemeyen ve yatmak için adeta yalvaran hastalar ve hastalarımız biraz daha yatırmak isteyen aileler, Ruh Sağlığı Hastanelerinde çalışanları fazlasıyla üzüyor hatta tüketiyor.

Oysa bu tıp hastaneler için 2007 fiyatlarıyla Yapı Birim Maliyeti 482 YTL /metrekaredir.

Yani sadece bir yıl kongre düzenlemeye, o yıl yeni bir Bakırköy inşa edeceğimiz demektir. Eğer istenirse üniversite veya eğitim hastanesi binalarında yılda bir kez düzenlenecek büyük bir ulusal kongreye kendi olanaklarımızla katılacak olursak, ki bu da bir seçenektir ve maliyet ihmal edilecek kadar düşük olacaktır. Gerçek rakamlar 15, 20 veya 30 milyon YTL ise ve biz bu tutarı psikiyatri klinikleri yapımına aktarabilirsek, 8-16 yılda Almanya'nın yatak sayısına ulaşacağız demektir.

Eğer bu rakamlar gerçekleştirilmezse yorsa, kongre kayıt, konaklama, ve yoll ücretlerini karşılayan ilaç firmaları; ilaç işverenleri Sendikaları; kongre düzenleyicileri olan Türk Psikiyatri Derneği Genel Merkez ve şubeleri ile Üniversite Psikiyatri ABD'leri ve Kongre Organizasyon Firmaları gerçek rakamları açıklamalıdır.

Örneğin; Antalya'da 16-21 Mayıs 2006'da düzenlenen 3000 kişi katılımlı Ulusal Jinekoloji Kongresi'nin maliyetinin 4 milyon YTL olduğu yayımlanmıştır.

Tıp Kurumu'na göre, uluslararası kongrelerine yılda 200 milyon YTL harcanmaktadır. Yine, tüm dünyada ilaç sanayinin doktor başına yıllık promosyon harcamalarının 12.000 Dolar olduğu da anmsanacak olursa, yukarıda hesaplamaya çalıştığımız rakamların doğru olması gerekir.

Anlatmaya çalıştıklarım ülkemizin her yerindeki meslektaşlarımız için geçerli olmakla beraber, özellikle Ankara'daki meslektaşlarımızla seslenmek istiyorum.

84 yıllık Cumhuriyetimizin Başkentindeki ruh hastalarımız, akut alevlenme dönemlerinde, hastaneye yatırılmaları için 450 km. yolculuk yaptırarak İstanbul Bakırköy'e yollanmaktadır. Dolayısıyla Ankara'daki 3 Üniversite ve 3 Eğitim Hastanesi'nde görevli yüzlerce meslektaşımızın önyak olmaları bu işe Başkentimizde başlasak fena mi olur?

Benim, hastasının uğradığı bedensel ve ruhsal her türlü travmaya karşı duyuru olan, daha doğrusu insana dair her şey duyuru olan meslektaşlarımızın, kusacası, yazar, şair,